

GORAN GLUVIĆ

K R O T K I

(igra)

GORAN GLUVIĆ

Uprkos učenju i reprodukciji besedila iz prvega delovanja
atlorja preporočujem

osebe

krotki 1, krotki 2, krotki 3, krotka 1, krotka 2, gledalci
in kot poseben gost: zavesa
nastopa tudi: poraz

1987.

I. D E J A N J E

Krotki se zbirajo v ozadju odra in živahno kramljajo. Ko se poljubljajo, označujejo pripadnost drugi drugim. Pozneje se razvrstijo po parih razen krotkega 3, ki stoji za njimi. Krotki korakajo v ospredje odra. Za njimi ostane na mestu krotki 3.

KROTKI 1: To bi bil naš program. Ne, ne, naš program. (zakrije čelo) Kaj že? Naj bi bil naš, vem, da naš, naj bi bil naš, vem, da naš.

KROTKA 1: Ah!

KROTKI 1: Zakaj ah?

KROTKA 1: (se modernistično usede na oder) Ah!

KROTKI 1: Spet ah! Zakaj spet ah!

KROTKA 1: (se usede še bolj modernistično)

KROTKI 1: Zakaj si se modernistično usedla?

KROTKA 1: Naj bi bil naš...

KROTKI 1: Da! (pogleda v strop) Naj bi bil naš, ne vem kaj.
(pogleda v tla) Naj bi bil naš. (pogleda v strop)

KROTKI 2: (se postavi pred krotkega 1 in zakašlja) Naj bi bil naš nastop.

KROTKA 2: Eh!

KROTKA 1: Ah!

Vsi štirje soc-realistično izkazujejo pogum in veselje nad programom. Krotki 3 s strukturalistično kritiko in z očmi meri početje ostalih krotkih. V zraku je napetost, ki asocira na ionsko združevanje.

KROTKI 1: Torej, naj bi bil naš nastop.

KROTKA 2: Da.

KROTKI 1: Beseda, da, beseda, mislim, da, beseda, torej, bese-
da ne bi smela biti... ne bi smela... biti...

KROTKI 2: Ne bi smela biti konji!

KROTKI 3: (ostane avantgaristično brez besed)

KROTKA 1 in KROTKA 2: (opazita, da krotki 3 ostane brez besed,
vendar nista prepričani, če avantgardi-
stično)

KROTKI 3: (trepeta s krili, katere nima in se zaveda, da jih
malomarno pozabil za odrom)

KROTKA 1: (je previdna)

KROTKA 2: (ni previdna)

KROTKA 1: (se zasmeje) Ah!

KROTKA 2: (se ne zasmeje) Eh!

KROTKI 1: (požene konje v dir, katere je sanjal pred mnogimi,
mnogimi leti) Začnimo!

KROTKI 2: Ne, ni to to!

KROTKI 1: (ustavi konje, ki jih je pognal v dir) Končajmo.

KROTKI 3: (ne trepeta)

KROTKA¹: (izraža veselje do simbolizma in se slači)

KROTKI 3: (reče) Pač, nastop se bo začel, pač, nastop se bo
začel, pač... (nič več ne reče) (tiho je)

Vsi krotki na odru simulirajo eksistencializem. Pri tem pa-
zijo, da jih ne bi zadela dogmatska kulturna politika. Ko ko-
nčajo s simulantizmom, prestopijo v skupen kulturni prostor
in se skrivajo. Okrevanje je dolgočasno, dolgoročno, predvi-
deno in trajno. Nihče se ne zahvaljuje, le medsebojno se

spogledujejo, kar je dokazljivo z urbano katastrofo.

GLEDALCI: (v dvorani znova plačujejo vstopnice in se ne jezijo na upravnika gledališča)

GLEDALCI: (ki niso hoteli v dvorano se jezijo na umetniškega vodjo)

GLEDALCI: (ki so hoteli ~~na~~ dvorano, stopijo na oder)

KROTKI 3: (se neha tresti)

Natopi trenutek slabosti. Vsi ga izkoristijo. Izkoriščajo se medsebojno.

KROTKA 1: (je dokončno slečena, vendar tega ne opazimo)

KROTKA 2: (se ne sleče, vendar to opazimo, predvsem, ker smo je hoteli opazovati)

KROTKI 3: (dobi krila in stopi v ospredje odra)

KROTKI 1: (ne ve zakaj)

KROTKI 2: (ne ve čemū)

GLEDALCI: (niso več tisto, kar so bili; spremenijo se in pomirijo)

KROTKI 3: (je v bistvu soc-realistični letalec z angelkimi krili)

KROTKI 1: (to ni) Naj bi bil... naj bi bil...

KROTKI 2: Naš nastop. (zadovoljen je)

KROTKI se v nadaljevanju odrskega prizora srečujejo sami s seboj, vendar srečanje ni pristno. Odvračajo pogled od sebe.

KROTKA 1: (ki je zebe, modernistično kihne)

KROTKA 2: (postane žrtev)

KROTKI 3: (vzdihne) Začnimo, začnimo.

KROTKA 2: (je še vedno žrtev) Eh!

KROTKI 3: (jo pogleda) Obramba je najbolj zverinski napad.

KROTKA 2: Ni. (se post-modernistično uleže na tla in razširi noge)

KROTKI 2: (skuša naresti določeno kretnjo)

KROTKI 1: (mu prepreči)

KROTKA 1: Ah! (spet kihne)

GLEDALCI: (ploskajo)

Krotki se sporazumevajo s pogledi in se pričnejo igrati izhoda iz tovarne. Pomaga jim Lumiere. S prsti označujejo začetke filmske umetnosti, ničče jim z administrativnimi prepovedi ne sega v besedo.

KROTKI 3: (odreže krila)

ZAVESA: (pade)

II. DEJANJE

Krotki se znova zbirajo v ozadju odra. Pogledi se usmerijo proti gledalcem. Zadnji dogovor je v duhu formalizma. Po tem se odločno napotijo v ospredje odra.

KROTKI 3: (se zazre v balkon gledališkega avditorija) Nikakor.
(zavpije)

KROTKI 1: Danes, da, nocoj, da, danes...

KROTKI 2: Bodimo FILM!

Igrajo črno-beli film.

KROTKI 3: Stoj! Najprej fotografija.

Igrajo črno-belo fotografijo. Beseda da besedo.

KROTKA 1: (oponaša teorijo)

KROTKA 2: (oponaša emulzijo)

KROTKI: (se postavijo v najboljši položaj)

KROTKI 2: (reče) Abra/abfa/abra/kadabra. (se spremeni v barvno fotografijo)

KROTKI 3: (se razvija)

Krotki se vrtijo v krogu in spet igrajo črno-beli film. Čez čas se črno-beli film strga. Zavrtijo se v barvni film.

KROTKA 1: (v sekvenci)

8

KROTKA 2: (v kadru)

KROTKI 3: (poskuša zaustaviti kolut, prsti se mu zataknejo v projektorju)

KROTKI 1: (je pozabil na modernizem)

KROTKI 2: (je pozabil na soc-realizem)

KROTKI 3: (s prsti v projektorju) Radio, radio, radio.

KROTKI 1: Radio, da, pač, radio...

KROTKI 2: Radijska igra.

Krotki 1 in Krotki 2 sta glasova iz radijske igre.

Uporabita naslednje besedilo:

GLAS A: Poglej to.

GLAS B: (pogleda)

GLEDALCI: (v dvorani spet plačujejo vstopnice)

GLEDALCI: (ki niso hoteli v dvorano, odidejo)

GLEDALCI: (ki so hoteli v dvorano, odidejo)

Krotki premišljujejo, kako bi se povzpeli na vrh. V prvem poskusu jim ne uspe. Ostanejo na premišljevanju.

KROTKI 3: (ne obupa) Težava je. Mi se iščemo.

KROTKI 1: To je naš program, ne program, pač pa...

KROTKI 2: Nastop!

KROTKA 1: (se futuristično oblači)

KROTKA 2: (se poskuša pop-artistično obleči, a ji ne uspe, dokler duh pop-arta ne zamenja z duhom post-modernizma)

KROTKA 2: (je srečna)

KROTKI 3: (reče) Tako je to.

KROTKI 1: (pozabi besedilo)

KROTKI 2: (ve, da je kr~~ot~~ki 1 pozabil besedilo)

Krotki se spremenijo v televizor. Ugotovijo, da niso vključeni v omrežje. Ožalostijo se.

KRO~~OT~~KI 1: (bi rajši bil fotografija)

KROTKI 2: (ne ve, kaj bi bil rajši)

KROTKI 3: (spet reče) Dosti.

KROTKA 1 in KROTKA 2: (plešeta in pri tem pazita na korake)

KROTKI 3: (obleče smoking, a ga takoj sleče)

Krotki si podajajo ideje in so še vedno spremenjeni v televizor. Tekma je razburljiva.

KROTKI 2: (reče) Nič več!

KROTKI 1: Svet intelektualcev je drugačen. Mi se smejemo na glas. Tako na glas, da nas nihče ne sliši.

Krotki niso več spremenjeni v televizor.

KROTKI 1: Ali pokojnik ali pa polkovnik, zavpije kapetan, steče v napad, ostane živ in postane major. Zakaj?

KROTKI 3: (Nič ne reče)

KROTKI 2: (reče namesto krotkega 3) Beseda ni konj. Naj bi bila.

KROTKA 1 in KROTKA 2: (sta v podrejeni vlogi)

Kljub vsemu se krotki veselijo. Veselje prerašča v porazno ka-

tarzo. Moti jih računalniška obedelav podatkov. Vrnejo se v ozadje in dogovorijo, da napišejo polemično besedilo o krizi računalnikov.

KROTKI 3: (piše)

KROTKI 1: (spet pozabi besedilo)

KROTKI 2: (ne ve, da je krotki 1 pozabil besedilo, ker ga je pozabil tako, da nihče ne zve)

KROTKA 1 in KROTKA 2: (sta še vedno v podrejenem položaju)

KROTKI 3: (piše polemično besedilo)

KROTKA 1 in KROTKA 2: (vihata nosova)

KROTKI 1: (se jima čudi)

KROTKA 1 in KROTKA 2: (se upirata) Ah! Eh!

Krotki stečejo v svobodo in se spotikajo, razen Krotkega 3, katerega reši polemično besedilo.

Na koncu drugega dejanja pojejo zimzelene melodije in prehajajo v tretje dejanje. Obljubljajo, da se bodo dokončno odprli.

GLEDALCI: (ploskajo)

ZAVESA: (pade, da bi se spet vzdignila)

III. DEJANJE

Krotki se skušajo odpreti, vendar jim ne uspe.

KROTKI 3: (se oddalji in razkazuje svoje izdelke)

KROTKI 1: (prioveduje) Včasih smo s traktorji orali zemljo in ne tako kot sedaj: z letali. To je bilo še takrat ko je bila zemlja na tleh.

KROTKI 2: (je zmeden)

KROTKA 1: (ni več v podrejenem položaju, popolnoma je odprta)
Beseda naj ne bi bila konj. Ah!

KROTKA 2: (je delno še v podrejenem položaju in ne povsem odprta)
Zakaj? Eh!

KROTKI 1: (se na presenečenje vseh prisotnih vrže z odra)

KROTKA 1: (si ne upa reči) Ih!

KROTKA 2: (si ne upa reči) Oh!

KROTKA 1 in KROTKA 2: (rečeta) Uh!

KROTKI 3: (opazi sprememb)

KROTKI 2: (se tudi na presenečenje prisotnih vrže z odra)

KROTKI 3: (si ne želi spremembe) Sentimentalen sem.

Krotki so navdušeni in ne skrivajo svojega navdušenja. Prizor se izniči, tako da so spet vsi na odru.

KROTKI 3: (dobi spet krila)

KROTKI 1: (jih mu odreže)

KROTKI 3: Prav si storil. (nima več kril)

KROTKI 1: Nisem, nisem, nisem!

KROTKI 2: (post-modernistično pljune)

KROTKA 1: Odprta sem.

KROTKA 2: (se odpre)

KROTKI 3: (pozabi na svoje izdelke)

KROTKI 2: (tretjič post-modernistično pljune)

Krotki se obnašajo, kot da ne bi bili na odrui, pač pa v telovadnici pred odločilno tekmo za nastop v finalu.

KROTKI 3: (na piščalko zapiska konec tekme)

KROTKI 1: (vzame računalnik in ga spravi v žep.)

KROTKI 2: (vpraša) Zakaj si spravil računalnik v žep?

KROTKI 1: (vzpostavi dialog) Ker so vsi drugi prostori zasedeni.

KROTKA 1: (je radovedna) S čim, s čim?

KROTKA 2: (ni radovedna) Zakaj si tako radovedna?

KROTKA 1: Zaprta sem.

KROTKA 2: (se zapre)

KROTKI 3: Komisija bo odločala?

Krotki, razen krotkega 3, se nagnejo proti gledalcem.

GLEDALCI: (se začudijo)

GLEDALCI: (postanejo nestrpni)

GLEDALCI: (pričnejo žvižgati in metati odvečne predmete na oder)

KROTKI 1: (lovi predmete)

KROTKI 2: Zahtevam najstrožjo kazeno!

KROTKA 1 in KROTKA 2: (iščeta najstrožjo kazeno)

KROTKI 3: (se spomni na svoje izdelke)

Krotki sprožijo plaz neumesnih dejanj, za katera nihče ne preuzeme odgovornosti.

GLEDALCI: (prenehajo žvižgati in metati odvečne predmete)

KROTKA 1: (umiva svoje telo)

KROTKA 2: (umiva svojo dušo)

Pozneje zamenjata svoji vlogi.

KROTKI 3: Zakaj?

KROTKI 2: (seže za skrajnimi sredstvi)

KROTKI 1: (se spomni besedila iz drugega dejanja)

KROTKA 1: (ujame ultra-zvok)

KROTKA 2: (ji uide infra-žarek)

Postopek ponovita.

KROTKI 3: Zakaj?

KROTKI 2: (izpusti skrajna sredstva)

GLEDALCI: (zahtevajo pavzo)

KROTKI 3: (spet) Zakaj?

Krotki se igrajo žejne in lačne. Oder se napolni z žejo in žarkoto. Obujajo spomine.

KROTKI 1: (z natančno preciznostjo odigra svojo duhovito domišljeno vlogo)

KROTKI 2: (tudi)

Krotki se lovijo ali pa igrajo slepe miši. Molče prenašajo težka bremena kakovosti. Krotki nikoli ne odnehajo.

GLEDALCI: (odhajajo na pavzo)

Krotki ponovijo fotografijo, črno-bel, barvni film in televizijo.

GLEDALCI: (tega ne vidijo)

ZAVESA: (pade)

KROTKI 1: (izza zavese - star je trideset let)

KROTKI 2: (izza zavese - star je trideset let)

KROTKI 3: (izza zavese - star je trideset let)

KROTKA 1: (izza zavese - stara je trideset let)

KROTKA 2: (izza zavese - stara je trideset let.)

Pridejo izza zavese in se priklonijo kot generacija.

IV. DEJANJE

ZAVESA: (se dvigne)

KROTKI 3: (ve, da je v četrtem dejanju)

KROTKI 2: (hoče pljuniti modernistično, vendar se v zadnjem trenutku odloči, da bo kljub vsemu spet pljunil post-modernistično)

KROTKA 1: (stoji na eni nogi)

KROTKA 2: (stoji na drugi nogi)

KROTKI 1: (se končno odpre)

KROTKI 3: (zavrne kakršno koli lastno misel)

Krotki ne želijo nastopati v četrtem dejanju.

Stavkajo.

GLEDALCI: (mislijo, da je stavka del igre)

Krotki nehajo stavkati, ker sprevidijo, da stavka ne bo rešila njihovih problemov. Vrnejo se na delo.

KROTKA 1: (kričeče) Ah!

KROTKA 2: (piskajoče) Eh!

KROTKI 3: (ga grize slaba vest, ker ni vstrajal pri stavki)

KROTKI 2: (vrže krotkemu 1 v obraz določeno parabolo)

KROTKI 1: (mu vrne^z metaforo)

KROTKI 3: (ju skuša pomiriti)

KROTKI 1: (reče) No?

KROTKI 2: (pove) Kmalu bo vsega konec.

Krotki se strinjajo z njim. Strinjanje izpovejo z veliko gesto.

GLEDALCI: (neumestno ploskajo.)

KROTKI 3: (sprejme svojo določeno misel, vendar ne vseh)

PORAZ: (nastopi)

KROTKI: (se ga prestrašijo)

PORAZ: (se zaletava v vzdignjeno zaveso)

KROTKI: (odganjajo poraz) Šic, šic, šic.

PORAZ: (trdi, da vedno pride na koncu)

KROTKI 1: (mu ne verjame)

KROTKI 2: (mu prav tako ne verjame)

KROTKI 3: (sedide v ozadje in maha z rokami) Hočem leteti, jaz
hočem leteti.

KROTKA 1: (se čuti odvečno)

KROTKA 2: (ničesar ne razume, ali noče razumeti)

PORAZ: Če dovolite, bi sodeloval v našem programu.

KROTKI 1: To je naš program!

KROTKI 2: Ne!

KROTKI 3: (ne želi več leteti, vrne se v ospredje odra)

PORAZ: (pade nanj)

KROTKI 3: (obleži)

Drugi krotki se razvrstijo po parih in zavzemejo svoje položaje.

KROTKA 2: (ne zdrži več in zgubi zavest)

KROTKA 1: (prične šepati)

KROTKI 1: (skriva desno roko)

KROTKI 2: (skriva desno nogo)

PORAZ: (se zave, da nekaj skrivajo, zato jim vzame zgubljeno zavest, invalidnost, desno roko in desno nogo)

Krotki dokončno priznajo poraz in ga sprejmejo v svoj program.

GLEDALCI: (žvižgajo)

ZAVESA: (noče pasti)

PORAZ: (se čudno obnaša v programu)

Krotki se zavedajo, da so storili napako, ko so sprejeli poraz.

Usedejo se in ploskajo. Poraz kroži okrog njih.

GLEDALCI: (zapusčajo dvorano)

KROTKI 1: (je formalistično nezrel, da bi se obvladal)

KROTKI 2: (je nepotešen)

KROTKA 1: (misli o sebi, da je neuporabna)

KROTKA 2: (tudi misli)

KROTKI 3: (pride k sebi in vstane)

ZAVESA: (pade nanj)

KROTKI 3: (obleži)

V. D E J A N J E

KROTKI: (ponovijo prvo dejanje)

PETO DEJANJE: (biča krotke in jih nažene iz igre)

PORAZ: (odide z njimi)

PETO DEJANJE: (je samo na odru in se opravičuje gledalcem)

GLEDALCI: (sprejmejo opravičilo)

BESEDA: (pride kot konj, vendar se zanjo nihče več ne zmeni)